

DUMINICA A VI-A DUPĂ RUSALII

Vindecarea slăbănogului din Capernaum

APOSTOL. ROMANI 12, 6-14; TIT 3, 8-15

Fraților, avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat. Dacă avem prorocie, să prorocim după măsura credinței; dacă avem slujbă, să stăruim în slujbă; dacă unul învață, să se sânguiască în învățatură; dacă îndeamnă, să fie la îndemnare; dacă împarte altora, să împartă cu firească nevinovăție; dacă stă în frunte, să fie cu tragere de inimă; dacă miluiește, să miluiască cu voie bună! Dragostea să fie nefățarnică. Urâți răul, alipiți-vă de bine. În iubire frățească, unii pe alții iubiți-vă; în cinste, unii altora dați-vă întâietate. La sânguință, nu pregetați; cu duhul fiți fierbinți; Domnului slujiți. Bucurați-vă întru nădejde; în suferință fiți răbdători, la rugăciune stăruiiți. Faceți-vă părtași la trebuințele sfinților, iubirea de străini urmând. Bindecuvențați pe cei ce vă prigonesc. Bindecuvențați-i și nu-i blestemați.

*

Fiule Tit, vrednic de crezare este cuvântul și voiesc să adeverești acestea cu tărie, pentru ca aceia care

EVANGHELIE. MATEI 9, 1-8; IOAN 17, 1-13

În vremea aceea, intrând în corabie, Iisus a trecut marea și a venit în cetatea Sa. Și, iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale! Dar unii dintre cărturari ziceau în sinea lor: Acesta hulește. Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Ce este mai lesne? A zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Ridică-te și umblă? Dar, ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și ridicându-se, s-a dus la casa lui. Iar mulțimile, văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Care dă oamenilor asemenea putere.

*

au crezut în Dumnezeu să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune. Că acestea sunt cele bune și de folos oamenilor. Iar de întrebările nebunești și de înșirări de neamuri și de certuri și de sfădirile pentru lege, ferește-te, căci sunt nefolositoare și deșarte. De omul eretic, după întâia și a doua mustrare, depărtează-te, știind că unul ca acesta s-a abătut și a căzut în păcat, fiind singur de sine osândit. Când voi trimite pe Artemas la tine sau pe Tihic, sânguiește-te să vii la mine la Nicopole, întrucât acolo m-am hotărât să iernez. Pe Zenas, cunoscătorul de lege, și pe Apolo trimite-i mai înainte, cu bună grijă, ca nimic să nu le lipsească. Să învețe și ai noștri să poarte grijă de lucrurile bune, spre treburile cele de neapărată nevoie, ca ei să nu fie fără de roadă. Te îmbrățișează toți care sunt cu mine. Îmbrățișează pe cei ce ne iubesc, întru credință. Harul fie cu voi cu toți! Amin.

În vremea aceea Iisus, ridicându-și ochii către cer, a zis: Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească, precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor aceluia pe care Tu i-ai dat Lui. Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis. Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea. Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat și cuvântul Tău l-au păzit. Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine, căci cuvintele pe care Mi le-ai dat, Eu le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de

la Tine am ieșit și au crezut acum că Tu M-ai trimis. Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ei sunt ai Tăi. Și toate ale Mele sunt ale Tale și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, ca să fie

una, precum suntem Noi. Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit niciunul dintre ei, decât numai fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura. Iar acum vin la Tine și pe acestea le grăiesc în lume, pentru ca bucuria Mea să o aibă deplină în ei.

TĂLCUIRI

A nu se bucura cineva de binele altuia este unul din cele mai dezonorante semne de stricare a sufletului prin păcat. Ce-i învață soarele pe oameni de dimineața și până seara? „O, oameni, bucurați-vă de bine, și bucuria aceasta vă va face ca niște dumnezei”. Privighetoarea flămândă cântă ceasuri întregi în zori până găsește două găze pentru prânzișorul ei! Ce-i învață privighetoarea pe bogătanii care za în pat și își încep ziua deschizându-și gura nu ca să laude, ci ca să mănânce? „O, oameni, bucurați-vă de bine, cântați binele!”. Nu întrebați: al cui bine? Binele nu are stăpân pe acest pământ; este un oaspete străin. Noi, muritorii, nu suntem stăpânii, ci slujitorii lui. A te întrista de durerile altora – aceasta o poate și omul vechi, omul păcatului. Dar a te bucura de bucuria altuia, aceasta o pot face numai pruncii și cei ce sunt nevinovați ca pruncii. Adevărat zic vouă: „Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil nu va intra în ea” (Marcu 10,15; cf. Matei 18, 3). Ce este împărăția lui Dumnezeu dacă nu suma a tot binele și lipsa a tot răul? Copilul se bucură mai mult de binele altuia decât bătrânul păcătos de propriul bine. Pentru un copil nu este vreun bine care să fie al altuia. El împărtășește zâmbetul de pe buzele tuturor, și adesea ia încruntarea drept răs. Nimeni pe lume nu-i mai asemenea lui Dumnezeu decât un prunc nevinovat. Bucuria lui Dumnezeu de binele nostru, de cel mai mic bine al nostru, e desăvârșită. Domnul venind între noi a dezvăluit bogățiile fără hotar ale dumnezeieștilor bucurii. S-au bucurat pruncii, și s-au bucurat toți cei asemenea lor în neprefăcuta copilărie. Fericirile acestea însă nu numai că nu i-au bucurat pe oamenii cu minte smintită și inimă de piatră ci, dimpotrivă, mai rău i-au înveninat.

Hristos le amintește oamenilor de patria lor cea dintâi, în strălucirea lui Dumnezeu și în tovărășia îngerilor; auzind, copiii se bucură iar bătrânii înrăiți își bat joc. Hristos ia de la oameni frica, făcându-i stăpâni peste lume; copiii primesc cu veselie, cei suspuși

nu. Hristos arată cum omul în unire cu Dumnezeu se poate birui pe sine însuși, firea înconjurătoare, duhurile rele, boala și moartea: copiii se îngrămădesc în jurul Lui ca să guste cât mai mult din dulceața acestor biruințe, pe când cărturarii se strâng cu ură, ca să găsească pricina să-L prindă și să-L omoare. Copiii caută la Hristos binecuvântare, bătrânii poporului îi arunca blesteme. Dacă oamenii ar fi fost în toate mințile, s-ar fi bucurat ca niște copii de fiecare vorbă, de fiecare faptă a lui Hristos. Mântuitorul arată oamenilor doar binele, doar strălucirea și frumusețea binelui, dulceața, statornicia și puterea binelui. Dar sunt oameni care, și atunci ca și acum, nu se bucură văzând binele pe care li-l arată Hristos. De ce, de ce oare? Pentru că oamenii au făcut pace cu răul, s-au obișnuit cu răul, s-au însoțit cu răul; așa că răul a ajuns să fie pentru ei realitate iar binele iluzie. Au ajuns ca găina care, tot ciugulind în zadar zugrăveala unei boabe, când are o boaba adevărată lângă cea zugrăvită nu mai ciugulește; de dezamăgită ce e, ia și boaba adevărată drept închipuită. O, minți omenești de găină, care cred că din mâna lui Hristos pot primi amăgire la fel ca din mâinile necurate cu care s-au deprins! Dacă din mâna Lui ar veni amăgire, dacă de pe buzele Sale ar veni minciuna, atunci cu adevărat viața omului ar fi mai amară ca neființa, mai înfricoșătoare ca orice vis urât, mai crudă ca orice dezastru. De o mie de ori nefericiți sunt cei care nu-și întind mâinile ca să-L primească pe Hristos. Ori încotro și le-ar întinde în altă parte, dau de foc și de colți de lup. Dar fericiți sunteți voi, credincioșilor, care vă bucurați și doar când auziți pomenindu-se numele lui Hristos, cum se bucură copiii când aud de mama lor. Atâta doar, înarmați-vă cu tărie și cu răbdare, ca să îndurați până la sfârșit cu credință și bucurie. Pentru că mai rău este de cel care a pornit după Hristos și s-a întors îndărăt, decât de cel care n-a pornit niciodată. Dacă Domnul l-a slobozit de un duh rău iar el se leapădă după aceea de Domnul, șapte du-

Vindecarea Slăbănogului din Capernaum, basilica Sf. Apolinarie, Ravenna

huri mai rele decât cel dintâi se vor năpusti asupra lui și-l vor cuprinde (Luca 11 24-26). Hristos e ca o cum-pănă a apelor: Oriunde apare El, oamenii se împart în doua tabere: cei ce se bucură de bine și cei ce nu se bucură. Așa este astăzi, și așa era și în vremea când Domnul pășea pe pământ în trup omenesc. Evanghelia de astăzi ne înfățișează această înfricoșată despărțire a oamenilor în fața Celui ce arată binele, în fața Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Intrând în corabie, Iisus a trecut și a venit în cetatea Sa. Era după trecerea Sa printre păgânii de pe malul răsăritean al Lacului Ghenizaret, după minunea vindecării celor doi îndrăciți, după crunta muștrare adusă necredincioșilor oameni prin mărturisirea de către demoni a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Iisus a intrat în corabie. Era chiar corabia pe care săvârșise o minune la fel de mare ca și scoaterea demonilor din cei doi posedați, când a certat vânturile și marea și s-a făcut liniște deplină (Matei 8,26). Astăzi auzim din Evanghelia că Domnul, la întoarcerea din acea călătorie, a vindecat pe bărbatul paralizat, iertându-i aceștia păcatele și îndepărtând boala. Astfel, în foarte scurt răstimp, Hristos a săvârșit trei lucrări mari, trei minuni uimitoare, semne limpezi ale venirii lui Dumnezeu între oameni. În scurt timp Domnul a dezvăluit oamenilor trei binecuvântări negrăite: puterea Sa asupra firii, puterea Sa asupra demonilor și puterea Sa asupra păcatului și bolii, și acestea sunt trei mari prilejuri de bucurie pentru oameni. Lanțurile cu care ne înlănțuie natura sunt cumplite; cine nu se bucura sa scape de ele ? Dar și mai cumplite sunt lanțurile cu care ne leagă demonii, și cu care ne biciuie până ajungem la nebunie; cine nu se bucură să fie izbăvit de cei mai mari dușmani ai săi ? Lanțurile cu care ne

leagă păcatul, făcându-ne robi naturii, demonilor și bolii, sunt lanțurile primordiale în care omul singur se înfășoară încă de la început, îndărătnicindu-se să nu asculte de Ziditor și să nu se smerească în fața Lui. O, muritorilor, care dintre voi nu s-ar bucura să fie izbăvit de aceste lanțuri înfășurate pe dedesubtul tuturor celorlalte legături care vă înrobesc? Puterea lui Hristos asupra păcatului și a bolii s-a arătat oamenilor când a trecut și a venit în cetatea Sa. Cetatea Sa era Capernaum; acolo poposise după ce fusese alungat, și cât pe ce să fie omorât, din Nazaret, unde viețuise mulți ani (Luca 4,16-31; Matei 4,13).

Și iată, l-au adus un slăbănog, zăcând pe pat. Faptul e descris și de Evangheliștii Marcu și Luca, amândoi aducând amănunte care nu apar la Matei. Slăbănogul era atât de bolnav încât nu numai ca nu era în stare să vină singur la Iisus, dar nici să se dea jos de pe pat nu putea, așa că rudele și prietenii l-au scos din casa sa cu pat cu tot și l-au adus la Hristos. Starea deznădăjduită a bolnavului se mai vede și din faptul că trebuia să fie cărat de patru bărbați, ca să fie ținut bine și să nu fie zguduit prea tare. Ajungând la casa unde se afla Iisus, cei patru au văzut că era atâta lume strânsă acolo încât ar fi fost cu neputința să intre. Atunci s-au hotărât să desfacă acoperișul și să lase patul cu bolnavul zăcând drept în fața lui Hristos. În clipa aceea, Domnul vorbea cu oamenii și-i învăța. El nu pierdea nici o clipă: după faptă venea cuvântul; după cuvânt urma fapta. Și cu fapta, și cu vorba caută să-i facă pe oameni să se bucure de bine și să creadă în bine, și în El, cel mai mare aducător și dezvăluitor al binelui.

Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: „Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!”. A văzut Domnul credința lor, nu numai când au coborât bolnavul înaintea Lui, ci încă de când au apucat patul cu bolnavul zăcând și au pornit spre El. Cel care vede gândurile oamenilor cu atât mai ușor le vede faptele, și de aproape și de departe. L-a văzut pe Natanael sub smochin mai înainte ca acesta să fie adus la Dânsul (Ioan 1, 48). Vedea nu numai lucrurile ce se petreceau, ci și cele ce aveau să se petreacă, până la sfârșitul veacurilor. Aici însă nu se spune: văzându-i pe ei, ci văzând credința lor, ca să se arate prin aceasta că Hristos vedea ceea ce e și mai greu să vezi, ceea ce este ascuns adânc în om. Și s-a spus de dragul nostru, ca să cunoaștem la ce Se uita Hristos astăzi ca și atunci; și ca să cunoaștem că putem aștepta ajutorul lui Dumnezeu numai când avem credință. Când Dum-

nezeu vede credința noastră nu întârzie să ne vină în ajutor. Văzând credința lor. A cui credința? Doar a celor care îl aduseseră pe slăbănog, sau și a bolnavului însuși? Mai întâi, desigur, este credința celor care l-au adus. Domnul putea vindeca bolnavul numai și răspunzând credinței acestora. Sunt împrejurări când Hristos a săvârșit minuni fără să pomenească nimic de credința bolnavului. La urma urmelor, morții pe care i-a înviat nu puteau să arate credința pentru care sa fie înviați. Nici cei din jurul acelor nu arată întotdeauna cine știe ce credință. Nu se spune despre văduva din Nain că ar fi avut credință, ci că plângea pentru fiul său care murise. Dar se poate ca în clipa în care Dumnezeu S-a îndreptat spre durerea ei și i-a spus: Nu plânge, să se fi desteptat în ea credința. Marta și Maria, surorile lui Lazăr, nu aveau vreo credință ca Hristos îl va învia pe fratele lor, care zăcea mort de patru zile în mormânt. Numai fruntașul Iair a arătat credința tare când a venit la Hristos și I-a spus: Fiica mea a murit de curând, dar venind, pune mâna ta peste ea și va fi vie (Matei 9,18). Tot astfel, Hristos a vindecat mulți bolnavi pe moarte nu ca răspuns credinței lor, ci credinței pe care o aveau rudele sau prietenii acelor. Așa a vindecat pe sluga sutașului din Capernaum (Matei 8, 5-13), nu pentru credința slugii bolnave ci pentru credința sutașului, și pe fiica femeii canaanence pentru credința mamei sale (Matei 9, 32), și pe mulți lunatici și nebuni, și surzi și muți, pentru credința celor care îi aduceau la El (Matei 9, 32; 15, 30; 17, 14-18). Pe îndrăcitiții gadareni i-a curățat de demoni și i-a vindecat fără credință nici din partea lor, nici din partea altcuiva, ci din mila și întru iconomia mântuirii, ca să trezească credința în cei amorțiți și să o întărească în cei slabi (Matei 8,26).

Cât despre acest slăbănog, e limpede că cei care l-au adus la Hristos aveau o mare credință. Hristos nu le-a prețuit credința după semne din afară, ci a citit-o în inimile lor. Dar chiar și noi, care nu vedem inima omului, ne putem da seama după fapte că într-adevăr credința acelor oameni era foarte mare. Patru bărbați se hotărâsc să aducă un bolnav fără scăpare la Hristos: nu-i un semn de credință? Să-l care cu greu, să se cațere pe acoperiș și să desfacă grinzile ca să coboare pe bolnav până în fața lui Hristos: nu-i o dovadă de mare credință? Gândiți-vă numai cât se primejduiau acești oameni și ce caraghioși se arătau în ochii vecinilor prin asemenea purtare nelalocul ei! Ce rușinați ar fi rămas în ochii tuturor dacă, după atâta tevdură,

ar fi avut să care înapoi pe bolnavul nevindecat! Și atunci, ca și acum, teama de ridicol e foarte mare, la fel și frica de a da greș. Numai credința cu adevărat tare înfrunta ridicolul și nereușita, pentru că nu se îndoiește de izbândă.

S-ar fi putut, atunci, ca Domnul să lecuiască bolnavul numai pentru credința celor ce-l purtau. Dar pe semne că și bolnavul avea credință. La urma urmei, ce om cu mintea întreagă, dacă nu crede, se lasă târât pe străzi în patul său și coborât printr-o gaură făcută într-un acoperiș! Dar mai avem o însemnare prețioasă a credinței omului bolnav. Domnul îi spune „fiu”. „Fiule... iertate sunt păcatele tale!”. Ar fi numit Hristos „fiu” pe un necredincios? I-ar fi spus unuia lipsit de căință: Iertate sunt păcatele tale? Când a înviat pe fiul văduvei din Nain, nu i-a spus „fiu” ci l-a chemat: tinere, pentru că morții nu pot avea nici credință, nici pocăință. Dar slăbănogului de aici îi spune: „fiule!”. Nu a spus Domnul: „fratele tău... de se va pocăi, iartă-l?” (Luca 17, 3). Căința, așadar, e o condiție a iertării. Iar căința nu poate fi fără rușine, fără frica de Dumnezeu și fără credință.

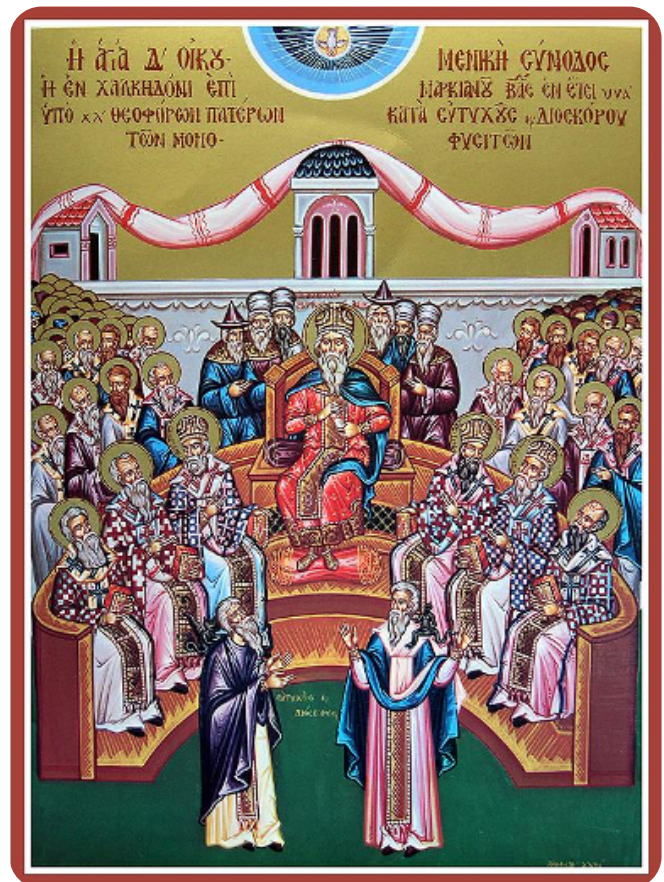
Dar unii dintre cărturari ziceau în sine: Acesta hulește. Iată gândurile unora care nu se bucură de bine, ca niște aliați și slugi ale răului ce sunt. Ca și când ar fi spus: „Cine poate să ierte păcatele decât numai Dumnezeu?” Aceste suflete veștede, oameni care se socoteau învățați și căutau să-L coboare pe Hristos măcar până pe aceeași treaptă de jos cu ei, n-aveau loc, firește, în mintea lor întunecată și greoaie, pentru gândul că Dumnezeu ar putea cumva să Se înfățișeze om, că S-a și înfățișat, și chiar în Persoana acestui Iisus. Ei nu puneau la inimă nici suferința unui om bolnav, nici, cu atât mai puțin, vindecarea lui. Ei trăgeau cu urechea la ce spunea Hristos doar ca să-I caute pricină, să-L poată umili cu ceva, să-L dea afară din calea lor, să-L șteargă din amintirea lor. Hristos era mai mult decât puteau ei să înghită.

Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugețați rele în inimile voastre? Cărturarii care erau acolo de față nu au spus nimic cu glas tare, ci numai au gândit. Nu zice: „în mințile voastre”, ci: în inimile voastre, ceea ce înseamnă că gândirea lor era înșesată cu răutate și ură. Nu-L ascultau pe Hristos nici din credință și nici ca unii ce vor să afle, ci ca spioni și prigonitori ai Lui. Dacă ar fi avut credință, s-ar fi bucurat și ei de vorbele și faptele lui Hristos, ca ceilalți Care, văzând, slăveau pe Dumnezeu. Dacă ar fi stat fără părtinire,

ar fi ajuns să creadă în Hristos, cum s-a întâmplat cu căpetenia străzii de pe Golgota, care acolo lângă Cruce stând și privind ce se petrece, a strigat, văzând cum se cutremura firea: Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu era Acesta ! (Matei 27, 54).

Domnul a pătruns cugetele lor. Cine poate vedea gândurile decât numai Dumnezeu ? Cel ce cerci inimile și rărunchii, Dumnezeule drepte! (Psalm 7, 10), a strigat David. Eu, Domnul, pătrund inima și încerc rărunchii, ca să răsplătesc fiecăruia după căile lui, spune Domnul Însuși prin prorocul Ieremia (17,10). Tu singur știi inima fiilor oamenilor (II Paralip. 6, 30), s-a rugat regele Solomon. Iisus Domnul vede inima și cugetele inimii. După cum pământul nu poate vedea ochiul deși ochiul vede pământul, tot așa făpturile pământeste acoperite de timp nu pot vedea tainele veșniciei, deși ochiul veșniciei vede tot ce este pe pământ în timp. Privind cu ochiul veșniciei Hristos pătrundea și vedea totul: vedea în adâncurile mării și în adâncurile inimii omenești, în adâncurile timpului și ale spațiului. Pentru ce cugetați rele în inimile voastre ? Așa i-a întrebat bunul Domn pe prigonitorii Lui. Nemăsurată e curăția gândurilor Lui! Negrăită frumusețea inimii Sale ! Nesfârșită blândețea Sa ! Pentru ce cugetați rele ? De ce nu cugetați cele bune ? De ce căutați răul ? De ce nu căutați binele ? De ce va bucurați de rău, și nu de bine ? De ce stați lângă un izvor limpede și așteptați să curgă noroi ? De ce vă uitați la soare și așteptați să se întunece ? Scuturați-vă odată de obiceiurile acestea bolnave și bucurați-vă de apa curată și de soarele strălucitor ! Domnul nu-și bate joc de ei, nu-i stârnește, nu-i rușinează, cum ar fi făcut un muritor dușmanilor săi dacă ar fi izbutit să vindece un paralytic. Nici cel mai prevăzător doctor n-ar fi putut vorbi cu mai multă grijă pacienților săi greu bolnavi decât a vorbit Domnul nelegiuitorilor Săi prigonitori: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre, când ați putea să cugetați binele, să căutați binele, să vă bucurați de bine ? Caci ce este mai lesne a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Scoală-te și umblă ? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și, sculându-se, s-a dus la casa sa. A rosti cuvântul este pentru Hristos totuna cu a săvârși fapta. Pentru graiul de rând e tot atât de ușor a zice: „iertate îți sunt păcatele”, cât și: „scoală-te și umblă”, amândouă rostirile fiind la fel de ineficiente. Pentru Domnul cel fără de păcat însă, cuvânt și faptă sunt una. Prin cuvintele

de mai sus așadar El a vrut să spună: „Ce-i mai ușor să faci: să ierți păcatele cuiva sau să-l ridici sănătos din patul pe care zăcea bolnav ?” Și o faptă și alta sunt cu neputință omului de rând. Ceea ce la oameni este cu neputință, este cu putință la Dumnezeu (Matei 19, 26). Ce-i mai ușor atunci: să vindeci sufletul sau să vindeci trupul ? Sufletul nu poate fi vindecat altfel decât iertându-i-se păcatele. Când păcatele îi sunt iertate sufletul se însănătoșește, iar unui suflet sănătos ușor este să-i faci sănătos și trupul. Oricum, mai de trebuință este să-i ierți unui bolnav păcatele decât să-l ridici în picioare, după cum trebuie să scoți viermele de la rădăcina unui pom mai degrabă decât să-i astupi găurile din coajă. Câtă vreme pomul e ros de vierme, se și găunoșește. Păcatul e în chip virtual cauza bolii, atât a celei sufletești cât și trupești. Abateri de la această lege apar doar când Dumnezeu îngăduie să cadă asupra unui drept boala trupească, după înțeleapta Sa Pronie, cea mai buna pildă fiind dreptul Iov. Legea însă este, de la întemeierea lumii, că păcatul izvorăște toată boala. Iar cine poate nimici păcatul în omul bolnav cu atât mai lesne îi va putea vindeca trupul. Cine poate să înlesnească trupului o însănătoșire trecătoare, fără să-i ierte păcatele, face ca un gospodar

Sfinții Părinți de la Sinodul al IV-lea de la Calcedon 451

care își curăță pomii fără a fi în stare să scoată viermele de la rădăcină. Tot ce face Domnul însă, face în chip desăvârșit, în bună rânduială, fără a trece nimic cu vederea. El se bucură să dea sănătate și trupului și sufletului. De aceea vindecă mai întâi sufletul și apoi așteaptă să-și spună și cărturarii cuvântul lor: Acesta hulește. Prilej de a arăta legătura dintre păcat și boală, primatul sufletului asupra trupului și dumnezeiasca Sa putere. Celor foarte bolnavi li se dau adeseori leacuri tari.

În această împrejurare Hristos Și-a arătat puterea. El nu L-a chemat pe Cerescul Său Tată, ci a făcut totul de la Sine. Trebuie să ne însemnăm foarte bine cuvintele: Putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele. Va să zică, doar atâta vreme cât omul este în viața pământească i se pot ierta păcatele. Când iese din această lume, nu mai este iertare pentru el. În lumea ce va să fie, nu mai este iertare pentru păcătoșii care au ieșit nepocăiți din lumea aceasta. De aceea spune Hristos: pe pământ.

Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Domnul a vorbit cu hotărâre bolnavului, nu cum vorbesc cărturarii ci ca Unul care are putere. Dar cum avea putere să ierte păcatele, avea putere și să poruncească trupului să fie sănătos. Și ca să nu încapă nici o îndoială că omul s-a însănătoșit cu totul, Domnul i-a poruncit să-și ia patul pe care mai înainte fusese purtat de patru oameni, și să se ducă acasă. De ce i-a poruncit Domnul să meargă acasă? Mai întâi pentru că, bucuros de bucuria altora, a vrut ca omul să ajungă fără întârziere în locul unde mai înainte domnise durerea, aducând bucurie întregii case căreia îi fusese înainte povara. Apoi, pentru ca să arate vanitoșilor cărturari că fapta Sa a fost izvorâtă numai și numai din iubire de oameni, și că nu așteaptă să fie slăvit pentru ea. După cum păstorul nu caută să fie laudat de oi, așa nici Hristos nu caută lauda la oameni. Slava de la oameni nu primesc

(Ioan 5, 41), a spus Domnul într-o altă împrejurare, iar acum vrea de asemenea să se vadă limpede acest lucru. Iar mulțimile, văzând acestea, s-au spăimântat și au slăvit pe Dumnezeu Cel care dă oamenilor asemenea putere. În vreme ce scribii huleau în inimile lor asupra lui Hristos, ceilalți din mulțime, cu mințile și inimile încă neîntunecate de deșertăciunile lumești, se minunau și slăveau pe Dumnezeu pentru fapta nemaipomenită ce se săvârșise înaintea ochilor lor. Mulțimea aceasta care se minuna și slăvea pe Dumnezeu era cu mult mai bună decât cărturarii cei strâmți la minte, și mult mai aproape de adevăr și de bine decât erau păgânii gadareni care văzând minunea nu lăudașeră pe Dumnezeu ci, plângându-și porcii, L-au gonit pe Hristos din ținuturile lor. Nici mulțimile acestea însă nu puteau înțelege dumnezeirea puterii Mântuitorului Hristos. Ei slăveau pe Dumnezeu, Cel care dă oamenilor asemenea putere, fără să vadă în Iisus pe Fiul lui Dumnezeu Cel Unul-Născut. Ceea ce n-au cunoscut mulțimile acelea, cunoaștem noi, fiindu-ne dat să vedem prin Biserică. Suntem învățații bucuriei întru bine, pentru că tot binele de la Dumnezeu este, de la Izvorul dătător de viață al veșnicei bucurii. Cum spune de-Duh-insuflatul proroc: Veseli-mă-voi și mă voi bucura de Tine; cânta-voi numele Tău, Preaînalte (Psalm 9, 2). Bucuria aceasta va deschide ochii noștri ca să vedem plinătatea adevărului întru Iisus Hristos Domnul nostru; ne va deschide buzele ca să-L slăvim pe El, Fiul lui Dumnezeu, singurul Mântuitor și Iubitor de oameni. A Lui fie slava și lauda, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, Treimea cea deoființă și nedespărțită, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Sfântul Nicolae Velimirovici
Predică la Duminica a VI-a după Rusalii
a adevăratei bucurii,

FILE DE SINAXAR

În anul 449, între al treilea și al patrulea Sinod Ecumenic, s-a ținut un alt sinod, la Efes (în Asia Mică), sinod la care succesorul la tron al Sfântului Chiril, Dioscor al Alexandriei, a stăruiet că „în Hristos este o singură fire (physis)”. Această poziție este cunoscută sub numele de monofizită; conform acestei doctrine, Mântuitorul ar fi „din două firi, dar după Întrupare este o singură fire întrupată a lui Dumnezeu-Cu-

vântul”. Sfântul Chiril folosește și el aceste cuvinte, dar Dioscor a omis multe din afirmațiile acestuia care completau și echilibrău acest punct de vedere. Acest sinod, care sprijinise erezia monofizită, a rămas cunoscut în Istoria Bisericii sub numele de Sinodul tâlhăresc de la Efes. După numai doi ani, în 451, convins de către Pulcheria Împărăteasa (care era o fermă adeptă a ortodoxiei și adversară a monofiziți-

lor), împăratul Marcian a convocat o nouă întrunire a Episcopilor pentru a tranșa asupra acestei chestiuni. Acest Sinod, care a avut loc la Calcedon, este socotit al patrulea mare Sinod Ecumenic. Cu privire la natura și persoana lui Hristos, Sinodul a respins poziția lui Dioscor și a proclamat că: „...În timp ce Hristos este o singură Persoană neîmpărțită, El nu este din două firi, ci în două firi. Episcopii au salutat Tomosul lui Leon cel Mare, Papă al Romei (adormit în anul 461), în care este clar afirmată distincția dintre cele două naturi, fiind totodată subliniată și unitatea Persoanei lui Hristos. În mărturisirea lor de credință, ei și-au afirmat credința în Unul și același Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos, Însuși desăvârșit întru dumnezeire cât și întru omenitate, Însuși Dumnezeu adevărat și om adevărat... cunoscându-se în două firi, fără amestecare (asynchytos), fără schimbare (atreptos), fără împărțire (achoristos), fără despărțire (adairetos), deosebirea firilor nefiind nicidecum stricată din pricina unimii, ci mai degrabă păstrându-se însușirile fiecărei firi într-o singură persoană și într-un singur ipostas.” [1].

Această definiție, în care atât deosebirea între cele două Firi (Naturi), cât și unitatea Persoanei lui Hristos sunt subliniate era stabilită nu doar pentru a-i combate pe monofiziți, ci și pe adepții lui Nestorie. Cu privire la organizarea vizibilă a Bisericii, Canonul 28 al Sinodului de la Calcedon a confirmat Canonul 3 al Sinodului al doilea, lăsând locul al doilea în cinstire în Biserică, după scaunul Romei, celui al Constantinopolului - „Noua Romă”. Aceasta era o lovitură dată Bisericii din Alexandria și dorinței sale de a avea drept de jurisdicție deplină și exclusivă asupra întregului Răsărit. Leon al Romei a respins acest canon, dar Răsăritul i-a recunoscut întotdeauna validitatea. Sinodul a eliberat totodată Ierusalimul de sub jurisdicția Cezareei (Kesariei), dându-i cel de-al cincilea loc în cinstire, creând astfel ceea ce ortodocșii cunosc sub numele de Pentarhie. Această Pentarhie a stabilit ordinea cinstirii după cum urmează. În ordinea rangului:

Roma
Constantinopol
Alexandria
Antiohia
Ierusalim.

Toate cele cinci scaune se considerau de origine apostolică. Primele patru erau cele mai importante cetăți din Imperiul Roman, iar Ierusalimul a fost adă-

ugat acestora deoarece Hristos aici pătimise și învia-se. Tot în timpul acestui Sinod, episcopii fiecăreia din cele cinci cetăți au primit titlul de „patriarh”. Patriarhatele și-au împărțit întreaga lume cunoscută în sfere de jurisdicție, cu excepția Ciprului, căreia îi fusese acordată independența la cel de-al treilea Sinod Ecumenic și care își păstrează dreptul de autogovernare până în zilele noastre.

În înțelegerea Pentarhiei, trebuie evitate două erori:

- ideea ca sistemul patriarhiilor și mitropoliilor se bazează pe structura ecleziastică și
- ideea că Episcopul Romei (Papa) are supremația asupra celorlalți episcopi.

În ceea ce privește primul aspect, ortodocșii nu înțeleg Biserica din perspectiva ordinii ecleziastice, ci din perspectiva dreptului divin. Ei consideră că toți episcopii sunt prin definiție egali, indiferent de autoritatea sau prestigiul cetății pe care o administrează. Toți au fost unși de Dumnezeu ca învățători ai credinței, toți sunt în mod egal urmașii Apostolilor și toți au autoritatea sacramentală. Atunci când apare o dispută, nu este suficient ca un singur episcop să își exprime poziția; toți episcopii eparhioți (titulari) au dreptul să participe la un sinod general, să își exprime punctul de vedere și să voteze. Sistemul Pentarhiei nu afectează calitățile esențiale ale fiecărui episcop, nici nu privează comunitățile locale de semnificația pe care le-a atribuit-o Ignatie.

Cu privire la cea de a doua problemă, ortodocșii nu acceptă învățătura autorității papale așa cum a fost ea formulată de Primul Conciliu de la Vatican din 1870 și așa cum o mărturisește Biserica Romano-Catolică în zilele noastre. Dar ei nici nu au refuzat Romei primatul de cinstire (sau de onoare), așa cum a fost el stabilit de al doilea Sinod Ecumenic, căci Roma a fost cea care a rămas cea mai fidelă dreptei-credințe, în fața ereziilor, de-a lungul multor secole în primul mileniu creștin. Ortodocșii consideră însă că Roma a greșit atunci când a transformat această întâietate, acest „primat întru iubire” (după cum îl numea Sfântul Ignatie Teoforul) într-o supremație de jurisdicție și putere exterioară. Astfel, în înțelegerea ortodoxă, primatul atribuit Romei nu răsturna ordinea ecleziastică bazată pe egalitatea esențială a episcopilor. Papa poate fi considerat „cel dintâi Episcop al Bisericii”, dar el este primul între egali.